

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรระยะสั้น ของผู้ต้องขังทัณฑสถานหญิงเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้ศึกษากรอบทฤษฎี แนวความคิดและผลงานวิจัยจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อก่อให้เกิดความกระจ่างในปัญหาและดำเนินการวิจัยได้ถูกต้องมาเป็นแนวทางในการวิจัยโดยแยกเป็น

1. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความต้องการ
2. แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการและความจำเป็นในการฝึกอบรม
3. โครงการฝึกอบรมวิชาชีพผู้ต้องขัง
4. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความต้องการ

ความต้องการของมนุษย์ ได้มีนักจิตวิทยาหลายท่านให้คำจำกัดความไว้หลากหลายตามสาขาที่ท่านเหล่านั้นมีความถนัด และนักจิตวิทยาผู้มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักโดยทั่วไป คือ Abraham Maslow อ้างโดย อรุณี (2542: 3-4) ได้อธิบายถึงลำดับขั้นของความต้องการของบุคคลเป็น 5 ระดับความสำคัญ ดังนี้

1. ความต้องการทางสรีรวิทยา (Physiological Needs) เป็นความต้องการพื้นฐานเพื่อความอยู่รอดของชีวิต ได้แก่ ความต้องการปัจจัยสี่ ความต้องการพักผ่อน ความต้องการออกกำลังกาย
2. ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs) เป็นความต้องการแสวงหาความมั่นคงปลอดภัยในการดำรงชีวิตและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม
3. ความต้องการความรักและการยอมรับ (Love and Belonging Needs) เป็นความต้องการทางสังคมที่อยากให้มีคนสนใจเอาใจใส่แสดงความรักใคร่ห่วงใยและยอมรับว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม
4. ความต้องการการยกย่องนับถือ (Esteem Needs) เป็นความต้องการดีเด่นในความสามารถของบุคคล อยากให้ผู้อื่นเห็นความสำคัญของตนและยกย่องให้เกียรติ

5. ความต้องการความสำเร็จในชีวิต (Self - Actualization Needs) เป็นความต้องการขั้นสูงสุด ซึ่งเป็นความต้องการรู้จักและเข้าใจในตนเองด้วยความพยายามผลักดันชีวิตตนเองไปในทางที่ตนคาดหวังให้ดีที่สุด

บุญธรรม (2540: 187 – 188) ได้อธิบายถึงทฤษฎีความต้องการของอับบราฮัม มาสโลว์ (Abraham Maslow) ว่าพฤติกรรมของมนุษย์ย่อมเป็นไปเพื่อที่จะสนองความต้องการทางร่างกายในเบื้องต้นจนกว่าจะสำเร็จตามความต้องการในแต่ละขั้น หรือลดความต้องการดังกล่าวลงให้เหลือน้อยที่สุด บุคคลจะเสียสละความต้องการใน ระดับ ที่ 2, 3, 4, และ 5 เพื่อให้ได้รับความพึงพอใจในการสนองความต้องการเบื้องต้นของร่างกายในระดับ 1 ก่อน นอกจากลำดับของความต้องการตามทฤษฎีของมาสโลว์แล้ว การอธิบายความต้องการที่แสดงออกทางด้านร่างกายและทางด้านจิตใจ วิจิตร (2535: 116 – 117) ได้อธิบายและให้ความหมายของความต้องการ (Needs) ของมนุษย์ว่า หมายถึง สภาวะที่บุคคลยังขาดหรือยังไม่มีสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และมีความต้องการที่จะมีหรือให้ได้มาซึ่งสิ่งเหล่านั้น สิ่งที่มนุษย์ยังขาดอยู่ ยังต้องการมีแต่มีไม่ได้นี้ จะเกิดช่องว่าง (Gap) จะเกิดความขัดแย้งความไม่ลงรอย ความต้องการนี้หากยังไม่ได้บำบัดให้เป็นที่พอใจตามสมควรแล้ว จะเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้การพัฒนาต่าง ๆ เป็นอย่างยิ่ง ความต้องการอาจแบ่งแยกออกได้เป็น 2 ลักษณะ ดังนี้ คือ

1. ความต้องการในสิ่งที่ใช้ในการดำรงชีวิต (Biological needs) หรือความต้องการทางร่างกาย เช่น มนุษย์ต้องการอากาศเพื่อหายใจ ต้องการน้ำดื่ม ต้องการอาหารเพื่อบำรุงร่างกายเพื่อให้มีชีวิตอยู่ เป็นสิ่งจำเป็นเบื้องต้นที่มนุษย์ขาดไม่ได้ จำเป็นต้องแสวงหา ถ้าขาดสิ่งนี้แล้วมนุษย์จะไม่นึกถึงสิ่งอื่นใด ไม่ว่าเกียรติยศชื่อเสียงหรือความตาย

2. ความต้องการในสิ่งจรโลงใจ (Socio – psychological needs) หรือความต้องการทางใจ เมื่อมนุษย์ได้รับการบำบัดความต้องการทางร่างกาย เช่น อากาศ อาหาร น้ำ เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค ซึ่งเป็นความต้องการจำเป็นที่เป็นพื้นฐานแล้ว มนุษย์ก็จะต้องการความต้องการทางด้านสังคมและจิตใจ ได้แก่ การต้องการยอมรับ ความรัก ต้องการเพื่อนฝูง ต้องการความเห็นใจ ต้องการตำแหน่งหน้าที่ทางสังคม ต้องการมีฐานะดีขึ้น บ้านที่มีพอยู่อาศัยได้ ก็ต้องสร้างใหม่ให้ใหญ่โต วิจิตรพิศดาร แสดงออกให้ประจักษ์เป็นที่เชิดชู ยกย่องชื่อเสียงเกียรติยศแก่คนทั่วไป

เมื่อมนุษย์มีฐานะเกียรติยศชื่อเสียงอย่างมากมายแล้ว มนุษย์ก็ยังมีความต้องการที่ไม่มีสิ้นสุด ต้องการต่อไปอีก ในขั้นนี้มนุษย์ต้องการทำอะไรให้เป็นพิเศษที่ตนอยากจะทำ หรือต้องการบรรลุถึงสิ่งที่ตนมุ่งหวังไว้ (Self – actualization) เช่น เศรษฐี มหาเศรษฐี สร้างวัดใหญ่ ๆ อย่างสวยงาม วิจิตรพิศดาร จรรโลงศิลปวัฒนธรรมช่วยเหลือสังคม สร้างอนุสรณ์สถานเพื่อเป็นอนุสรณ์ว่าตนเป็น

ผู้สร้าง เป็นผู้ทำขึ้นมา เพราะความพอใจที่จะทำเป็นต้น ซึ่งนับว่าเป็นความต้องการขั้นสูงสุดของมนุษย์แล้วในขั้นนี้

ในวิชาชีพด้านต่าง ๆ มีรายละเอียดของความต้องการที่แตกต่างกันไป ซึ่งในที่นี้จะกล่าวถึงความต้องการของคนในวิชาชีพเกษตร ซึ่ง Faust อ้างโดย สกุกนา (2541:9) ได้ศึกษาถึงความต้องการของเกษตรกรและแบ่งความต้องการของเกษตรกรออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ความต้องการทางสังคม ซึ่งให้เห็นถึงลักษณะเกษตรกร ค่านิยม ระดับการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม การเข้าร่วมอยู่ในสังคม ประเพณีและความเชื่อ ความต้องการทางเศรษฐกิจซึ่งให้เห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้นโดยตรงในท้องถิ่น สามารถวิเคราะห์ปัญหาของเกษตรกรทั้งหมดในการเข้าถึงเกษตรกร นอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่นประเทศและโลก ข้อมูลทางเศรษฐกิจ สามารถนำมาพิจารณาหาค่าของรายได้ ที่ดินและแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ
2. ความต้องการทางเทคโนโลยี สามารถชี้ปัญหาของเกษตรกรได้เช่นเดียวกัน โดยเฉพาะในเรื่องการปฏิบัติอาชีพทางการเกษตร

ในความเห็นของผู้วิจัยนั้น ความต้องการเป็นหน้าที่ของธรรมชาติด้านร่างกายและด้านจิตใจของมนุษย์ ที่จะขับเคลื่อนไปเพื่อให้ร่างกายและจิตใจของมนุษย์แสวงหาและสนองตอบต่อความต้องการ เพื่อให้ชีวิตดำรงอยู่ได้ โดยการสนองตอบต่อความต้องการนั้นจะเริ่มที่ด้านร่างกายก่อน เมื่อร่างกายพร้อมสมบูรณ์แล้ว จึงจะสนองตอบต่อด้านจิตใจเป็นอันดับต่อไปตามลำดับ และความต้องการสำหรับสิ่งมีชีวิตนี้ไม่มีจุดสิ้นสุด

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการและความจำเป็นในการฝึกอบรม

ในการพัฒนาวิชาชีพต่าง ๆ ในปัจจุบัน การฝึกอบรม มีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อขั้นตอนในการพัฒนา ไม่มีข้อยกเว้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวิชาชีพด้านการเกษตรซึ่งมีคนในหลายระดับที่ประกอบอาชีพเกษตร ไม่ว่าจะเป็นระดับรากหญ้าของประเทศหรือเกษตรกรในระดับนายทุนของประเทศ งานด้านการเกษตรในปัจจุบันมีความรู้และเทคโนโลยีต่าง ๆ มีความก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ฉะนั้นการที่เผยแพร่ความรู้และเทคโนโลยีให้เป็นที่เข้าใจแก่เกษตรกรทุกระดับชั้น จำเป็นต้องใช้วิธีการฝึกอบรมเข้าช่วย ดังที่ อารยา (2540: 2) ได้กล่าวว่า การฝึกอบรมแม้จะมีใช้การแก้ปัญหาทุกอย่างขององค์กรได้ แต่ก็ยังถือว่าการฝึกอบรมนั้น เป็นกระบวนการที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาบุคคลในองค์กรให้สามารถปฏิบัติงานด้วยวิธีการที่ถูกต้องเหมาะสม และการฝึกอบรมยังเป็นกระบวนการอันจำเป็นสำหรับองค์กรที่จะขาดหรือละเลยมิได้ トラบใดที่องค์กรมีบุคคลที่ทำงานอยู่และองค์กรหวังที่จะเติบโตเจริญก้าวหน้าไปในโลกของการแข่งขันทางธุรกิจอุตสาหกรรม

โดยการฝึกอบรมจะมีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการทำงานของพนักงานในองค์การ นอกจากนี้การฝึกอบรมนับวันจะมีความจำเป็นเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากมีแนวโน้มหลายประการที่เป็นเครื่องบ่งชี้ถึงความจำเป็นในการพัฒนาและฝึกอบรมพนักงาน

วิจิตร (2535: 240 – 241) ได้กล่าวว่า การอบรมระยะสั้น (Short courses) เป็นวิธีการอบรมอย่างเข้มข้นในบางวิชา ระยะเวลาอาจจะเป็น 1 วันถึง 2 สัปดาห์ การอบรมระยะสั้นการเรียนการสอนต้องมีการสอนอย่างย่อ สั้น ให้ความรู้เพิ่มเติมก้าวหน้าและมีทิศทาง พยายามให้แนวความคิดในเชิงที่จะนำไปใช้ประโยชน์ได้ เป็นการสอนแบบไม่เป็นทางการ นอกจากนั้นการอบรมระยะสั้นยังมีความหมายถึง การเตรียมโครงการ วิธีการ เครื่องไม้เครื่องมือที่เป็นพิเศษ เป็นวิธีการที่เตรียมเพื่อวิชาชีพ เช่น การอบรมแม่บ้าน เกษตรกร ในบางเรื่องบางวิชา เช่น การตัดเย็บเสื้อผ้า การทำขนม การจัดดอกไม้ การเลี้ยงสุกรสำหรับผู้เลี้ยงสุกร หรือเป็นการจัดวิชาเป็นชุดวิชา เพื่อที่จะช่วยให้ผู้เรียนที่ประกอบอาชีพนั้นอยู่ ได้ปรับปรุงประสิทธิภาพการประกอบอาชีพมีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น ในบางครั้งก็เป็นการฟื้นฟูต่อเติมวิชาการใหม่ให้ทันสมัยยิ่งขึ้น เพื่อเพิ่มทักษะในอาชีพที่กำลังประกอบการอยู่

ข้อดีของการอบรมระยะสั้น

1. ผู้เข้ารับการอบรมส่วนมากหรือทั้งหมดเป็นผู้ที่มีความสนใจ
2. นอกจากผู้ใหญ่แล้วยังเป็นประโยชน์แก่บุคคลผู้เริ่มทำงานหรือสนใจในปัญหาการประกอบอาชีพ

ข้อเสียของการอบรมระยะสั้น

1. สิ้นเปลืองเวลาและค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง
2. สอนได้กับกลุ่มคนไม่มากนัก เพราะถ้ากลุ่มใหญ่เกิน 30 คนมักจะไม่ได้ผล
3. เป็นการยากในการสอนที่จะสนองและบรรลุความต้องการ ในการประกอบอาชีพของทุกคน

อารยา (2540: 10-11) ได้รวบรวมความหมายหรือคำจำกัดความของการฝึกอบรมไว้หลายท่านทั้งที่มีลักษณะคล้ายคลึงหรือแตกต่างกัน ดังนี้

ความหมายในแนวทางเดียวกัน การฝึกอบรมเป็นกระบวนการดำเนินงานและความพยายามขององค์การที่จะเปลี่ยนพฤติกรรมของพนักงานไปในทางที่พัฒนาขึ้น ทั้งด้านทัศนคติ ทักษะในการทำงาน พัฒนาความรู้ ความคิด ทัศนคติที่ติด้องค์การ และยักรวมตลอดถึงการช่วยขจัดความกังวลใจข้อข้องใจ ปัญหาต่าง ๆ ในการทำงานให้หมดไปทั้งในปัจจุบันและอนาคต

ความหมายในแนวทางที่แตกต่างกันคือได้เพิ่มคำว่า **การพัฒนา** ไว้หลังคำว่า การฝึกอบรม และได้ให้ความหมายไว้ว่าการฝึกอบรมและการพัฒนา คือกิจกรรมการเรียนรู้ (Learning) เฉพาะอย่างของบุคคลเพื่อปรับปรุงและเพิ่มพูนความรู้ (Knowledge) ความเข้าใจ (Understanding) ทักษะ หรือความชำนาญ (Skill) และ ทักษะคติ (Attitude) อันเหมาะสมจนสามารถก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมและทัศนคติเพื่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ (Specific Knowledge) เพื่อยกมาตรฐานการปฏิบัติงานให้อยู่ในระดับสูงขึ้นและทำให้นุคคลมีความเจริญก้าวหน้าในงาน

ราไพพรรณ (2545: 4) ได้สรุปความหมายของการฝึกอบรมว่า เป็นขบวนการพัฒนาบุคลากรที่มีการวางแผนและดำเนินการอย่างเป็นระบบ เพื่อให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจ และความชำนาญ ตลอดจนประสบการณ์เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพทั้งในปัจจุบันและอนาคต

บุญธรรม (2540: 45) กล่าวว่า การจัดหลักสูตรระยะสั้น ๆ เพื่อฝึกอบรมเกษตรกรแม่บ้าน หรือกลุ่มผู้สนใจเฉพาะเรื่อง เป็นวิธีการหนึ่งของการส่งเสริมแบบกลุ่ม อาจใช้เวลา 1 วัน หรือ 2-3 วัน หัวข้อที่นำมาอบรมต้องเหมาะสม ต้องมีสัตหัตสพกรณเ้าช่วย อย่าให้มีการบรรยายมากเกินไป เพราะผู้ฟังจะเบื่อหน่าย เพื่อสร้างความสนใจควรเน้นให้มีส่วนร่วมจากผู้ฟัง เช่น การซักถามปัญหา การฝึกภาคปฏิบัติ หากจำเป็นต้องจัดการฝึกอบรมเกินกว่า 1 วัน ก็จะมีเรื่องที่พักและอาหารเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ในกรณีที่ต้องจัดไกลออกไปจากชุมชนมาก

วิจิตร (2535: 113-115) ได้กล่าวถึงการฝึกอบรมว่าทำให้เกิด “การเปลี่ยนแปลง” “ทำให้งอกงาม” “เพิ่มพูน” การเปลี่ยนแปลงที่กล่าวถึงคือ “พฤติกรรม” ของผู้เรียน แต่การเปลี่ยนแปลงนั้นอาจจะเปลี่ยนแปลงเพียงบางส่วนหรือชั่วคราว จนกว่าจะมีการบังคับหรือมีความจำเป็นต้องใช้ในการประกอบอาชีพ จะเห็นได้ว่าวิชาความรู้ทุกคนสามารถเรียนได้แต่จะสมบูรณ์ได้ต้องนำความรู้ไปปฏิบัติด้วย ดังคำขวัญของยูเอชเอททีใช้ “เราเรียนด้วยการปฏิบัติ” “We learn by doing” หรือ “learning by doing” การเรียนการฝึกอบรมจึงเกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนรู้ทั้งสิ้น

เสนห์ (2544: 151-172) ได้เสนอแนวคิดว่าการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นกระบวนการศึกษาต่อเนื่องที่มนุษย์จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา สังคมเศรษฐกิจและการเมืองเปลี่ยนแปลงไปก็ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทรัพยากรมนุษย์ ในระยะเริ่มต้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มุ่งเน้นการฝึกอบรม (Training) เป็นสำคัญ ต่อมาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ก็มุ่งไปสู่การฝึกอบรมและพัฒนา

(Training and Development) ในปัจจุบันนี้แนวคิดของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มุ่งสู่ 3 กิจกรรมที่สำคัญคือ

การฝึกอบรม (Training) เป็นการเรียนรู้เพื่อมุ่งเน้นการทำงานในปัจจุบัน

การศึกษา (Education) เป็นการเรียนรู้เพื่อมุ่งเน้นการทำงานในอนาคต

การพัฒนา (Development) เป็นการเรียนรู้ที่มีได้มุ่งเน้นการทำงาน แต่มุ่งถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมนุษย์ไปในทางที่ดีขึ้น

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้วยการฝึกอบรมเป็นการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นงานปัจจุบันของผู้เรียน (Learning focused on the present job of the learner) ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาโรคขององค์กรที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ในองค์กร 3 ประการ คือ ประการแรกโรคความรู้บกพร่อง ประการที่สองโรคทักษะบกพร่อง ประการที่สามโรคทัศนคติบกพร่อง การวิเคราะห์องค์กรเพื่อหาสาเหตุของโรคจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ โรคองค์กรบางอย่างแก้ไขได้ด้วยการปรับปรุงโครงสร้างระบบงานและวิทยาการสมัยใหม่ แต่โรคองค์กรบางอย่างเกิดจากพฤติกรรมของคนไม่เอื้ออำนวย ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการฝึกอบรม

ในความเห็นของผู้วิจัย การฝึกอบรมมีความจำเป็นต่อการพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานและชุมชน เนื่องจากความรู้และเทคโนโลยีต่าง ๆ มีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ถึงแม้ว่าคนเราจะมีโอกาสได้ศึกษา เรียนรู้ด้วยตนเอง แต่การฝึกอบรมโดยผู้ที่มีความเชี่ยวชาญจะทำให้รับความรู้ที่ถูกต้องชัดเจนยิ่งขึ้น สามารถนำความรู้เหล่านั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและหน่วยงานหรือชุมชน ซึ่งจะมีผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีต่อหน่วยงานหรือสังคมต่อไป

กฎของการเรียนรู้

กฎซึ่งเป็นพื้นฐานทางจิตวิทยาเกี่ยวกับการเรียนรู้มีมากมายหลายกฎ ซึ่งเป็นสิ่งที่ควบคุมและมีผลกระทบต่อการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ถ้าต้องการได้รับความสำเร็จในการฝึกอบรม ควรได้ศึกษาและความเข้าใจกับกฎเกณฑ์เหล่านี้ พยายามใช้กฎเกณฑ์เหล่านี้ อย่าเพิกเฉยหรือมองข้ามไป จะช่วยให้การเรียนรู้บังเกิดผลยาวนาน ผู้เรียนได้รับความเพลิดเพลินในการเรียนไปด้วย(ราโพพรรณ , 2545)

1. กฎแห่งผลกระทบ (The law of effect)

คนเรามีความโน้มเอียงที่จะยอมรับ หรือเรียนรู้ตอบสนองต่อสิ่งกระทบที่เกิดประโยชน์แก่ตัวเขาเพียงใด และหลีกเลี่ยงสิ่งตรงข้ามคือสิ่งที่ไม่พอใจ ถ้าผู้เข้ารับการอบรมหวังที่จะได้รับความรู้ใหม่ และเขาได้รับการอบรมที่น่าสนุกสนานเป็นที่พอใจแล้ว เขาก็อยากจะเข้าชั้นเรียนไม่ขาด และ

อยากจะเข้าอบรมหลักสูตรอื่นต่อไปอีก หลังจากจบหลักสูตรหนึ่งแล้ว ท่านมีหนทางที่จะช่วยให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับประสบการณ์และความพอใจในแต่ละกิจกรรมของการฝึกอบรม ได้รับความรู้ ความสามารถ ความสำเร็จ ความพอใจในการอบรมก็จะมีมากขึ้น

2. กฎแห่งความคิด (The law of thinking)

คนเราเรียนรู้จากความคิด ในประเทศกรีกและอินเดียสมัยหนึ่งได้สอนให้คนรู้จักใช้เหตุผล (Formal logic) ให้ถูกต้องซึ่งมีหลักง่าย ๆ ว่า จาก “เหตุ” แล้วใช้ความคิดให้รู้ “ผล” หรือจาก “ผล” ทำให้คิดหา “เหตุ” ได้ โดยต้องมีอวัยวะรับสัมผัสให้เกิดประสบการณ์ เช่น จะทราบว่า $1 + 2 = 3$ ต้องเคยสัมผัสกับ 1, 2, 3, และรู้ถึงความสัมพันธ์กันมาก่อน เป็นต้น จึงควรให้ผู้เข้าอบรมเกิดประสบการณ์และหัดให้ใช้เหตุและผล

3. กฎแห่งความเป็นเยี่ยม (The law of primacy)

ความประทับใจครั้งแรกเพียงครั้งเดียวก็ถูกใจเสียแล้ว การอบรมครั้งแรกหรือชั้นแรกจึงมีความสำคัญ หากผู้เข้ารับการอบรมได้รับโมติวิจิตการช่วยเหลือ จะเป็นสิ่งจูงใจกระตุ้นความสนใจในวิชาที่อบรมเป็นอย่างดี ถ้าอะไร ๆ ก็ดีเยี่ยมไปหมด ได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการประชุมกลุ่ม วิชาตรงตามที่ตั้งใจและมีความต้องการ รายละเอียดของวิชาจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องให้ผู้เข้ารับการอบรมศึกษาให้เข้าใจในลำดับแรก

4. กฎของการปฏิบัติ (The law of exercise)

ถ้าเราได้ทำอะไรซ้ำ ๆ บ่อย ๆ ก็จะทำให้เราทำอะไรเป็นเร็วขึ้นเท่านั้น การฝึกหัดทำให้เกิดความสมบูรณ์แบบ เพราะการฝึกหัดแต่ละครั้งช่วยให้มีการปรับปรุงและเกิดการเปลี่ยนแปลงไปที่ละน้อยๆ จนเกิดความสมบูรณ์คล่องแคล่วทำได้โดยอัตโนมัติ ไม่ต้องเสียเวลานึกคิดวิเคราะห์เรื่องเสียก่อน และกลายเป็นนิสัยอันมั่นคงแน่นอนถาวรของบุคคล แต่สิ่งสำคัญที่สุด ครูผู้ฝึกต้องแน่ใจว่า สิ่งที่เรารับการอบรมฝึกปฏิบัติอยู่นั้นเป็นวิธีที่ถูกต้อง

การให้ฝึกปฏิบัติ หมายถึง การใช้แรง ใช้สติสัมผัส ความคิด ประสานกัน การปฏิบัติเป็นบ่อเกิดความรู้ที่สำคัญของมนุษย์ ทำให้มนุษย์พัฒนาความรู้ วิธีการที่ก้าวหน้ามากขึ้น พัฒนา สติสัมผัสทั้ง 5 และทักษะ (Skill) กว้างขวางยิ่งขึ้น ทำให้ได้ปฏิบัติการทดลองและวิจัยให้ได้ความรู้ใหม่ หลักการและทฤษฎีใหม่ๆ เพิ่มขึ้น

5. กฎแห่งความเข้ม (The law of intensity)

คนเราจะเรียนรู้หรือจดจำสิ่งต่าง ๆ ได้ดีถ้ามีการเน้น ย้ำที่ช่วยในการเรียนรู้มีความเข้มข้น แข็งแกร่งกว่าการสอนปฏิบัติอย่างปกติ ซึ่งอาจทำให้เกิดการเบื่อหน่าย แต่ก็มีใช่เป็นการแสดงละครหรือจำอวด ผู้สอนจะต้องตระหนักและทำวิชาให้มีชีวิตจิตใจ มีชีวิตชีวา กระโดดโลดเต้นได้ ใช้ตัวอย่างที่มีรูปธรรมให้มากกว่านามธรรมโดยใช้ของจริง ของจำลอง สไลด์ทัศนอุปกรณ์ สอนในรูปแบบ

ของบทบาทสมมติ หรือกรณีตัวอย่าง เป็นต้น สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้ผู้เข้ารับการอบรมตื่นตาตื่นใจ
 เข้มข้น พอที่ทำให้เกิดความประทับใจที่แนบแน่นไปนาน เกิดความจำและเรียนรู้ที่คงทนถาวร

6. กฎแห่งระยะเวลา (The law of duration)

วิชาและบุคคลย่อมจะมีขอบเขตและธรรมชาติในการเรียนรู้ และจดจำได้มากน้อยต่าง ๆ
 กันปัญหาที่เกิดจากบุคคลก็คือบุคคลไม่เหมือนกัน บางคนเรียนได้เร็ว บางคนเรียนได้ช้า บางคน
 เรียนเสร็จก็เข้าใจและทำได้เลย บางคนต้องทำความเข้าใจสักระยะเวลาหนึ่งจึงจะเข้าใจหรือทำได้
 วิชาบางวิชาต้องสอนหรือปฏิบัติติดต่อนั่นเองตามสมควร ถ้าจัดระยะเวลาแรกกับระยะเวลาที่สองห่าง
 กันมาก ทั้งระยะเวลาหลายวันก็อาจจะลืมทฤษฎี ไม่ต่อเนื่องกับการปฏิบัติ ฯลฯ แต่บางวิชาบางเรื่อง
 ก็ต้องทิ้งระยะเวลาให้บ่มความคิด จะถามหรือให้ตอบปัญหาทันทีไม่ได้ผล ผู้ให้การอบรมจึงต้อง
 ให้ความสนใจในเรื่องระยะเวลาด้วยการเรียนรู้ด้วย

7. กฎของการไม่ได้ใช้หรือปฏิบัติ (The law of disuse)

ความชำนาญที่มิได้ปฏิบัติ ความรู้ที่มิได้ใช้อยู่เสมอ มักจะเสื่อมลงไป หรือหลงลืมใน
 ที่สุด ผู้อบรมต้องตระหนักถึงความสำคัญของการทำซ้ำบ่อย ๆ อยู่เสมอ จึงจะทำให้เกิดความรู้เพิ่มขึ้น
 หรือคงอยู่ อะไรก็ตาม ถ้ามิได้ฝึกหัดซ้ำระยะเวลาหนึ่งก็จะลืมหรือไม่ได้ผล สิ่งนี้นับว่าสำคัญมาก
 ควรจะได้มีการทบทวนหลังจากอบรม หรือมีกิจกรรมต่อเนื่องในระยะเวลาที่เหมาะสมโดยทันที
 ทันใด

8. กฎแห่งความเกี่ยวข้องเชื่อมโยง (The law of association)

การเรียนรู้และความจำจะได้ผล หากใช้ความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงสัมพันธ์กันกับความรู้ สิ่ง
 ที่ทำ สิ่งที่เราเห็นสิ่งที่เข้าใจ แล้วเปรียบเทียบกับเรื่องใหม่ที่ยังไม่รู้ ก็จะช่วยให้เรียนรู้ได้เร็วขึ้น
 เช่น คนที่เคยเรียนช่างวิทยุมาแล้วย่อมจะเรียนช่างโทรทัศน์ได้เร็วขึ้น ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้เร็ว
 ขึ้น ผู้เข้ารับการอบรมจะเรียนรู้ได้ดีขึ้น ถ้าวิชาที่อบรมเกี่ยวข้องกับงานที่เขาทำ การฝึกหัดการทำ
 ภาคปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับงาน หรือปัญหาที่เขาประสบในชีวิตการทำงานจริง

9. กฎของความบ่อยครั้ง (Law of frequency)

คนเราทำอะไรเป็นครั้งที่ 2 ที่ 3 ที่ 4 ครั้งหลัง ๆ ย่อมทำได้ดีกว่าครั้งแรก ๆ การทำ
 อะไรซ้ำอย่างเดิมย่อมมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงทีละเล็กละน้อยจนสมบูรณ์ การเรียนรู้จะเพิ่มระดับ
 สูงขึ้น กลายเป็นความเคยชิน เป็นการกระทำโดยอัตโนมัติ ไม่ต้องคิดหรือวิเคราะห์ กลายเป็น
 นิสัยที่ทำได้โดยฉับพลันทันที

2.3 โครงการฝึกอบรมวิชาชีพผู้ต้องขัง

กรมราชทัณฑ์ได้ถูกกำหนดให้ย้ายสังกัดจากกระทรวงมหาดไทยมาอยู่กระทรวงยุติธรรม ในปี พ.ศ. 2545 และมีการจัดตั้งปรับปรุงแบ่งส่วนราชการกรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2543 บัญญัติว่าการแบ่งส่วนราชการภายในสำนักนายกรัฐมนตรี กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมีฐานะเป็นกรมให้ออกเป็นกฎกระทรวง และให้ระบุอำนาจหน้าที่ของแต่ละส่วนราชการไว้ในกฎกระทรวงด้วย เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติดังกล่าว ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. 2545 ให้กรมราชทัณฑ์มีภารกิจเกี่ยวกับการควบคุมและแก้ไขพฤติกรรมผู้ต้องขัง โดยมุ่งพัฒนาเป็นองค์กรพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังให้กลับตนเป็นพลเมืองดี มีสุขภาพกายและจิตที่ดี ไม่หวนกลับมากระทำผิดซ้ำ ได้รับการพัฒนาทักษะฝีมือในการประกอบอาชีพที่สุจริต และสามารถดำรงชีวิตในสังคมภายนอกได้อย่างปกติ โดยสังคมให้การยอมรับ

การอบรมและฝึกวิชาชีพสำหรับผู้ต้องขังในงานราชทัณฑ์ไทย โดยเฉพาะการฝึกวิชาชีพด้านการเกษตรนั้น ได้มีการดำเนินการมานานแล้วแต่ไม่มีการบันทึกเป็นหลักฐานที่แน่ชัด จนกระทั่งในช่วงปี พ.ศ. 2494 กรมราชทัณฑ์มีหนังสือสั่งการถึงเรือนจำต่างๆ เพื่อกำชับให้ดำเนินการเพิ่มปริมาณการผลิตทั้งด้านการเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์ เพื่อเตรียมการเนื่องจากในช่วงเวลาดังกล่าวอยู่ในสภาพที่ไม่น่าไว้วางใจว่าจะเข้าสู่สภาพที่มีการทำสงคราม การสั่งการของกรมราชทัณฑ์ให้เรือนจำปฏิบัติตามเกษตรทั้งด้านพืชและด้านสัตว์ ดังหัวข้อสั่งการ ดังต่อไปนี้ (สุมาลี, 2538)

1. หนังสือกรมราชทัณฑ์ ที่ 36/2494 ลงวันที่ 5 เมษายน 2494 เรื่องการทำสวนครัวและเลี้ยงสัตว์
2. หนังสือกรมราชทัณฑ์ ถับ ด่วน ที่ 27/2495 ลงวันที่ 15 มีนาคม 2495 เรื่องกำชับการทำสวนครัวเลี้ยงสัตว์
3. หนังสือกรมราชทัณฑ์ ที่ 109/2496 ลงวันที่ 10 มิถุนายน 2496 เรื่องขอให้พิจารณาดำเนินการเลี้ยงปลาหมอเทศ
4. หนังสือกรมราชทัณฑ์ ที่ 131/2496 ลงวันที่ 29 กรกฎาคม 2496 เรื่องให้เรือนจำดำเนินการเลี้ยงไก่ร่วมกับองค์การเลี้ยงไก่แห่งกระทรวงมหาดไทย
5. หนังสือกรมราชทัณฑ์ ด่วน ที่ 17/2497 ลงวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2497 เรื่องการจ่ายเงินรางวัลแก่ผู้ต้องขังที่เลี้ยงสุกร

6. หนังสือสำนักคณะรัฐมนตรี ที่ น.ว. 125/2497 ลงวันที่ 19 พฤษภาคม 2497 เรื่องนโยบายเกี่ยวกับการผลิตข้าว ส่งเสริมการทำพืชไร่ ส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์และอุตสาหกรรม (ถึงอธิบดีกรมราชทัณฑ์)
7. หนังสือกรมราชทัณฑ์ ที่ 76/2497 ลงวันที่ 4 มิถุนายน 2497 เรื่อง นโยบายเกี่ยวกับการผลิตข้าวส่งเสริมการทำพืชไร่ ส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์และอุตสาหกรรม
8. หนังสือกรมราชทัณฑ์ ค่วนมาก ที่ 108/2497 ลงวันที่ 31 กรกฎาคม 2497 เรื่องให้เรือนจำเตรียมสถานที่สำหรับเลี้ยงไก่

ตามการแบ่งส่วนราชการกรมราชทัณฑ์ ได้มีสำนักพัฒนาพฤตินิสัยขอรับผิดชอบให้เรือนจำและทัณฑสถานต่าง ๆ ดำเนินการด้านการอบรมและฝึกวิชาชีพแก่ผู้ต้องขัง ตามนโยบายของกรมราชทัณฑ์ ดังตัวอย่างโครงการดังต่อไปนี้

ชื่อโครงการ โครงการฝึกอบรมวิชาชีพผู้ต้องขังด้านการแปรรูปผลผลิตการเกษตร

หน่วยงานที่รับผิดชอบ ส่วนส่งเสริมการฝึกวิชาชีพ สำนักพัฒนาพฤตินิสัยกรมราชทัณฑ์

ผู้อนุมัติโครงการ อธิบดีกรมราชทัณฑ์

ระยะเวลาดำเนินการ ปีงบประมาณ 2544

ความสอดคล้องกับแผน

1. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8
2. นโยบายกระทรวงมหาดไทย ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง
3. แผนทิศทางในทศวรรษหน้าด้านการแก้ไขฟื้นฟูและพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังให้สามารถพัฒนาตนเองดำรงอยู่ในสังคมทั่วไป อย่างปกติสุข

หลักการและเหตุผล

กรมราชทัณฑ์ได้น้อมนำแนวพระราชดำริ เศรษฐกิจแบบพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาดำเนินการฝึกวิชาชีพผู้ต้องขังด้านเกษตรกรรม ทั้งปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ เพื่อให้ผู้ต้องขังได้มีความรู้และประสบการณ์ เพื่อนำไปประกอบอาชีพภายหลังพ้นโทษ และในขณะต้องโทษมีอาหารที่มีคุณภาพบริโภคอย่างพอเพียง พร้อมทั้งนำออกจำหน่ายให้กับประชาชนในโอกาสต่าง ๆ ในส่วนของผลผลิต เช่น เนื้อสุกร ผักสด ผลไม้ นอกจากรับประทานสดแล้ว ในบางฤดูกาลมีผลผลิตจำนวนมาก จนอาจเกินความต้องการหรือจำหน่ายได้ในราคาถูก

ดังนั้น จึงเห็นควรมีการพัฒนาผลผลิตดังกล่าว โดยการถนอมรักษาและแปรรูป ในรูปแบบของผลิตภัณฑ์ในลักษณะต่าง ๆ เพื่อเพิ่มมูลค่าและเก็บรักษาได้นานยิ่งขึ้น อีกทั้งเป็นการเพิ่มทักษะอาชีพ ที่หลากหลายให้กับผู้ต้องขังอีกทางหนึ่ง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาพฤตินิสัย สร้างทักษะและประสบการณ์ใน อาชีพให้ผู้ต้องขัง
2. เพิ่มมูลค่าผลผลิตผลการเกษตรที่มีราคาถูก
3. พัฒนาการฝึกวิชาชีพด้านการเกษตรของเรือนจำ/ทัณฑสถาน ผู้ระดับ อุตสาหกรรมในครัวเรือนขนาดเล็ก
4. พัฒนารูปแบบการจำหน่ายผลผลิตผลการเกษตรของเรือนจำ/ทัณฑสถานสู่ สังคมภายนอก

เป้าหมาย จัดเป็น โครงการนำร่องฝึกอบรมในเรือนจำ/ทัณฑสถานที่มีวัตถุประสงค์และ เป็นเมืองใหญ่ เพื่อสนับสนุนด้านการตลาด จำนวน 12 แห่ง ๆ ละ 1 รุ่น ดังต่อไปนี้

1. เรือนจำกลางพระนครศรีอยุธยา
2. เรือนจำกลางชลบุรี
3. เรือนจำกลางนครราชสีมา
4. เรือนจำกลางขอนแก่น
5. เรือนจำกลางเชียงใหม่
6. เรือนจำกลางพิษณุโลก
7. เรือนจำกลางนครปฐม
8. เรือนจำกลางสุราษฎร์ธานี
9. เรือนจำกลางสงขลา
10. เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร
11. ทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง
12. เรือนจำกลางนครศรีธรรมราช

วิธีดำเนินการ

1. ประสานงานจากเรือนจำฯ เป้าหมาย จำนวน 12 แห่ง ให้คัดเลือก ผู้ต้องขังที่สนใจเข้ารับการฝึกอบรม 1 รุ่น จำนวน 20 คน และให้จัดเจ้าหน้าที่ของ เรือนจำ/ทัณฑสถานเข้าร่วมฝึกอบรม 1-2 คน
2. แจ้งให้เรือนจำฯ ประสานงานสถาบันหน่วยงานในพื้นที่ เพื่อขอความ

อนุเคราะห์วิทยากรหรือประสานขอความร่วมมือ ปราชญ์ชาวบ้านที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านการแปรรูปอาหารมาเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้ต้องขังตามโครงการ

3. จัดส่งเจ้าหน้าที่ประสานงานของกรมราชทัณฑ์ ร่วมเปิดการฝึกอบรมและสังเกตการณ์การจัดฝึกอบรม

4. ให้เรือนจำ/ทัณฑสถานจัดการฝึกอบรมผู้ต้องขังรุ่นต่อไปอย่างต่อเนื่อง โดยใช้เจ้าหน้าที่ที่ผ่านการฝึกอบรมและเครื่องมืออุปกรณ์ จากการฝึกอบรมรุ่นแรกเป็นทรัพยากรดำเนินการ

5. ติดตามและประเมินผลความก้าวหน้าโครงการเพื่อรวบรวมเป็นข้อมูลศึกษาความเป็นไปได้ในการขยายโครงการฝึกอบรมและการฝึกวิชาชีพต่อไป

ระยะเวลาดำเนินการ

จัดฝึกอบรมตลอดหลักสูตร รวม 5 วัน

1. หมวดวิชาการ 5 ชั่วโมง

- ทฤษฎีการแปรรูปพืช- สัตว์ (วัตถุดิบ)
- หลักการแปรรูป
- เครื่องมือและอุปกรณ์
- การเก็บรักษา
- การตลาด

2. หมวดปฏิบัติ 10 ชั่วโมง

- ปฏิบัติการแปรรูปผลผลิตด้านการเกษตร ตามสภาพของท้องถิ่น

โดยมีข้อกำหนดชนิดของอาหารที่ได้จากการแปรรูป เช่น

1. ด้านสัตว์

- ลูกชิ้น
- หมูยอ
- หมูหยอง
- กุนเชียง
- ไส้กรอก แสม เบคอน
- น้ำพริกนรก

2. ด้านพืช

- การคอง
- การหมักเค็ม
- การเชื่อม
- การกวน
- การอบกรอบ

งบประมาณค่าใช้จ่าย

ใช้เงินทุนฝึกวิชาชีพของเรือนจำ จำนวน 17,500 บาท (หนึ่งหมื่นเจ็ดพันห้าร้อยบาทถ้วน) ต่อการฝึกอบรม 1 รุ่น 22 คน รายละเอียดดังนี้

ค่าวิทยากรอบรมภาคทฤษฎีและปฏิบัติ 25 ชม.× 300 บาท = 7,500 บาท

ค่าวัสดุอุปกรณ์ในการฝึกอบรม รวมเป็นเงิน = 10,000 บาท

รายละเอียดดังนี้

วัสดุคิบ เช่น ผลผลิตการเกษตร(พืช,สัตว์) = 4,000 บาท

วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น เช่น เครื่องมือแปรรูปอาหาร กาละมัง มีด ผ้าขาวบาง = 6,000 บาท

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้ต้องขังเรือนจำ/ทัณฑสถาน 12 แห่ง รวม 264 คน ได้รับความรู้ ทักษะความชำนาญในวิชาชีพเกษตรกรรม ด้านแปรรูปอาหาร สามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้ภายหลังพ้นโทษ
2. ผู้ต้องขังที่ผ่านการฝึกอบรมได้รับการพัฒนาทัศนคติ เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ ไม่ก่อปัญหาให้กับสังคมเมื่อพ้นโทษ
3. เรือนจำ/ทัณฑสถาน สามารถแปรรูปผลผลิตจากการเกษตรให้มีความหลากหลายและสามารถเก็บถนอมอาหารไว้บริโภคได้นานเพิ่มขึ้น
4. เรือนจำ/ทัณฑสถานมีรายได้จากการเพิ่มมูลค่าผลผลิตการเกษตร เพื่อนำมาหมุนเวียนเป็นค่าใช้จ่ายในการฝึกวิชาชีพให้กับผู้ต้องขังต่อไป
5. ผู้ต้องขังและประชาชนในพื้นที่ใกล้เคียงได้บริโภคอาหารแปรรูปที่มีคุณภาพ สะอาด ปลอดภัยและราคายุติธรรม

(ลงชื่อ) อังคณา พงศ์พนิตานนท์ ผู้เขียน โครงการ
 (นางอังคณา พงศ์พนิตานนท์)
 นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพ 5

(ลงชื่อ) นางลักขณ์ จวนแจ้ ผู้เสนอ โครงการ
 (นางนางลักขณ์ จวนแจ้)
 หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมการเกษตร

(ลงชื่อ) นรีพรรณ สุวรรณกิตติ ผู้ตรวจ โครงการ
 (นางนรีพรรณ สุวรรณกิตติ)
 ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมการฝึกวิชาชีพ

(ลงชื่อ) พิทยา สังฆนาคิน ผู้เห็นชอบ โครงการ
 (นายพิทยา สังฆนาคิน)
 ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาผลิตภัณฑ์

(ลงชื่อ) อาทิตย์ โปนทอง ผู้พิจารณาโครงการ
 (นายอาทิตย์ โปนทอง)
 รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ฝ่ายพัฒนา

(ลงชื่อ) ศิวะ แสงมณี ผู้อนุมัติโครงการ
 (นายศิวะ แสงมณี)
 อธิบดีกรมราชทัณฑ์

2.4 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นพวรรณ (2543: บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่องความต้องการฝึกอบรมหลักสูตรเกษตรระยะสั้นของทหารผ่านศึกในจังหวัดน่าน พบว่า ทหารผ่านศึกมีความต้องการฝึกอบรมหลักสูตรการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร การเพาะเห็ด การปลูกผักปลอดสารพิษ การซ่อมบำรุงเครื่องไถนา เดินตามและการวิเคราะห์สูตรอาหารสัตว์ ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลและปัจจัย

ทางเศรษฐกิจกับความต้องการฝึกอบรมหลักสูตรเกษตรระยะสั้น พบว่าระดับการศึกษา รายได้ของครอบครัว และขนาดพื้นที่ถือครองที่ดินทางการเกษตร มีความสัมพันธ์กับความต้องการฝึกอบรมหลักสูตรเกษตรกรรมระยะสั้น

นภดา (2537: บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่องการประเมินความต้องการในการฝึกอบรมของเกษตรกรเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพเกษตรกรรมระยะสั้นในวิทยาลัยเกษตรกรรมแพร่ จังหวัดแพร่ พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ ต้องการฝึกอบรมวิชาการขยายพันธุ์พืช การเพาะเห็ด การปลูกผักสวนครัว การเลี้ยงสัตว์ การเลี้ยงสุกร โรคและการสุขภาพสัตว์ ช่างไฟฟ้า การบำรุงรักษาเครื่องยนต์เพื่อการเกษตร การใช้และบำรุงรักษาเครื่องมือขนาดเล็ก ตามลำดับ เกษตรกรมีความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมเพียง 1 สัปดาห์ ระหว่างเดือนมีนาคมถึงพฤษภาคม ในช่วงเช้าของวันหยุดราชการ เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ต้องการให้ทางวิทยาลัยเก็บค่าธรรมเนียมในการเข้ารับการฝึกอบรม ลักษณะการสอนควรเน้นหนักทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ต้องการให้มีการจัดทัศนศึกษานอกสถานที่ เมื่อเสร็จสิ้นการฝึกอบรม ควรแจกประกาศนียบัตรแก่ผู้สำเร็จการฝึกอบรม

วรรณิตา (2540: บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่องความต้องการฝึกอบรมในเรื่องการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมของเกษตรกรตำบลในเขตจังหวัดน่าน พบว่าระดับการศึกษาและระดับความรู้เรื่อง การปลูกหม่อนเลี้ยงไหมมีความสัมพันธ์กับความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สกุณา (2541: บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่องความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการหายาดفن จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าผู้พิการมีความต้องการฝึกอบรมด้านการขยายพันธุ์พืช การปลูกพืชผักสวนครัว การเลี้ยงไก่ การเลี้ยงนกกระทา การเพาะเห็ด การแปรรูปผักและผลไม้ การทำการเกษตรผสมผสาน ในระดับมากและด้านการเลี้ยงสุกรในระดับปานกลาง อาชีพบิดา อาชีพมารดา ลักษณะความพิการ การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพศและประสบการณ์ในการเข้ารับการฝึกอบรมมีความสัมพันธ์กับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ